

**Hun leder en liten
husmenighet i en fattig
jordbrukslandsby i Laos.
Hun trosser politiets makt
– og stoler på bønnens.**

Løfter trosfrihet i norsk bistand **2** | Leder: Møte med Nigerias terror **3**
Vietnam: Rev ned husalteret og ble erklært «død» av sin egen far **4**
Kambodsjas folkemord, 40 år etter **8** | «Gåten om korset» berørte **20**

LØFTER TROSFRIHET HØYERE

- **Aksel Jakobsen**
- Statssekretær for utviklingsminister Dag Ulstein.
- Regjeringen styrer etter KrFs inntreden etter Granavolden-erklæringen.
- Trosfrihet og minoriteters rettigheter er tydeligere markert enn i Jeløya-erklæringen til treparti-regjeringen.

TEKST: JOHANNES MORKEN

– Regjeringen vil, heter det i Granavolden-plattformen, «stille tydelige krav til mottakere av norsk bistand». Hva vil dette bety for tros- og livssynsfrihet, som nevnes konkret, statssekretær Aksel Jakobsen?

– Flere steder i plattformens kapittel om utviklingspolitikk løftes arbeidet for bedre trosfrihet opp. Det skal stilles tydelige krav til land som mottar norsk bistand om fremgang innen menneskerettigheter, herunder tros-, livssyns- og ytringsfrihet. Videre vil regjeringen bekjempe vold og undertrykking, og rette særlig oppmerksomhet mot utsatte grupper, blant annet religiøse minoriteter. Statsråd Ulstein har etter at han inntok statsrådsstolen, fulgt opp dette forsterkede fokus på trosfrihet, og løftet fram utsatte grupper som en hovedsatsing. Det vil blant annet innebære at temaet bringes opp i politiske samtaler og at det bygges gode partnerskap og samarbeid med sivilsamfunnsaktører som arbeider på feltet og kjenner situasjonen på bakken godt.

– Kan du gi konkrete eksempler på hvordan dette vil forme norsk bistand overfor land som Pakistan og Myanmar?

– For Myanmar, som er et av 16 partnerland i utviklingspolitikken, vil det i sommer bli gjort en gjennomgang av menneskerettighetssituasjonen og situasjonen for rohingya-befolkningen. Dette gjøres som del av grunnlaget for å vurdere det videre samarbeidet med landet. Det er nylig besluttet å inngå en egen politisk dialog med myndighetene i Myanmar, der det også er naturlig å ta opp spørsmål om tros- og livssynsfrihet. Dette er spørsmål vi jevnlig tar opp i en rekke sammenhenger, både gjennom FN og bilateralt med en rekke land. Vi støtter også sivilsamfunnsarbeid for trosfrihet i flere land, både gjennom norske, internasjonale og lokale organisasjoner.

– Vil dere også ta opp situasjonen for andre religiøse minoriteter i Myanmar, som for eksempel kristne i Chin-delstaten?

– Ja, hensynet til religiøse minoriteter er et prioritert tema.

– Dere lover en «strategi for å sikre at marginaliserte grupper, som tros- og livssynsminoriteter, LHBTIQ-personer og mennesker med nedsatt funksjonsevne, blir hensyntatt i relevante satsinger». Hva vil dette bety for tros- og livssynsminoriteter?

– Arbeidet er helt i startgropen, så det er noe tidlig å si hvordan en slik strategi vil se ut. Men det er naturlig om hensynet til trosfrihet og til religiøse minoriteter blir en viktig sjekk i alle prosjekter.

Magasinet
stefanus

Utgiver:
Stefanusalliansen

Adresse:
Trondheimsveien 137,
pb 6603 Rodeløkka,
0502 Oslo

post@stefanus.no
www.stefanus.no

Telefon:
23 40 88 00

Ansv. redaktør:
Ed Brown,
generalsekretær

Redaktør:
Johannes Morken

Redaksjon:
Gisle Skeie,
Thea Haavet,
Birgitte Moe Olsen

Design:
Tyde: Bendik Schøien

Trykk:
Kai Hansen Trykkeri

Forsidefoto:
Johannes Morken

Opplag:
16 400

Gavekonto:
3000 14 57922

Stefanusalliansen er en misjons- og menneskerettsorganisasjon med et særskilt fokus på trosfrihet.

Synspunkter i artikler står for forfatteres og intervjuobjektors regning. Stefanusalliansens meninger kommer til uttrykk i artikler skrevet av staben.

Vi følger personopplysningsloven.

Magasinet kommer gratis sju ganger i året.
Bestill abonnement:
Send sms:
MAGASIN til 2377 eller
post@stefanus.no

www.stefanus.no
f/stefanusalliansen
@stefanusalliansen

LANGS VEIEN I NIGERIA

Mens vi kjørte, vandret tankene mine. Jeg tenkte på de menneskene jeg hadde møtt og intervjuet tidligere på dagen. Jeg la ikke merke til veisperringen før vi nesten var ved den. Bare noen timer før hadde vi besøkt landsbyen Tafwa Balewa i delstaten Bauchi, i det nordlige Nigeria. Jeg hadde snakket med mange mennesker som beskrev angrepene på landsbyene deres. Mange hadde vist meg sår fra både kuler og macheter. Deres historier hadde satt dype spor hos meg.

Boko Harams angrep

Da vi nærmet oss sperringen, tenkte jeg på rapportene og artiklene jeg før turen hadde lest om den voldelige islamistiske terroristgruppen, Boko Haram. Navnet betyr «vestlig utdanning forbudt». Alt som er knyttet til det «korrupte Vesten», anses å være haram, altså religiøst forbudt. Alt som oppfattes å være forbundet med Vesten, skal ødelegges. Det betyr at kirker og kristne ledere (kristendommen anses å være en vestlig religion), moskeer eller muslimske ledere som ikke deler Boko Harams ideologi, skoler, politistasjoner og andre statssymboler, alle er legitime mål.

For å hindre Boko Haram fra enkelt å kunne transportere menn og forsyninger, etablerte regjeringen faste veisperringer langs motorveier. Dessverre tilpasset Boko Haram seg denne situasjonen. De var i stand til å kartlegge hvor det var veisperringer og deretter enkelt omgå dem ved å kjøre omveier.

Kler seg ut

For å bekjempe dette begynte myndighetene å sette opp sporadiske og midlertidige veiblokker. En håndfull bevæpnede menn fra politiet eller militæret ville stå midt på veien og stoppe trafikken. Dette syntes å være et effektivt virkemiddel, helt til Boko Haram enda en gang endret taktikken. Bare noen få uker før jeg besøkte landet, var det rapporter om at Boko Haram hadde begynt å kle seg ut som politifolk eller militære og deretter stoppe trafikken en rekke steder. De ville da systematisk trekke folk som passet deres fiendebilder, ut fra bilene og henrette dem.

«Best å be»

Det var det jeg tenkte på da vi nærmet oss veisperringen. Jeg spurte vår samarbeidspartner om han kunne se om det var ekte politi eller om det var Boko Haram som hadde sperret veien. Han svarte: «Det vet jeg ikke, det er sikkert best å be!» Jeg følte meg lysvåken og klar til å løpe eller kjempe. Adrenalin pumpet

” Jeg skulle om få dager forlate frykten og terroren, men menneskene jeg var blitt kjent med, ville fortsatt være her hos Boko Haram.

gjennom kroppen, og jeg kjente frykt og redsel. Jeg var fullt forberedt på å raskt hoppe ut av bilen og å løpe inn i buskene dersom det ble nødvendig.

Etter at vi trygt hadde passert veisperringen, slo det meg at jeg skulle snart reise hjem. Jeg skulle om få dager forlate frykten og terroren, men menneskene jeg var blitt kjent med, ville fortsatt være her hos Boko Haram.

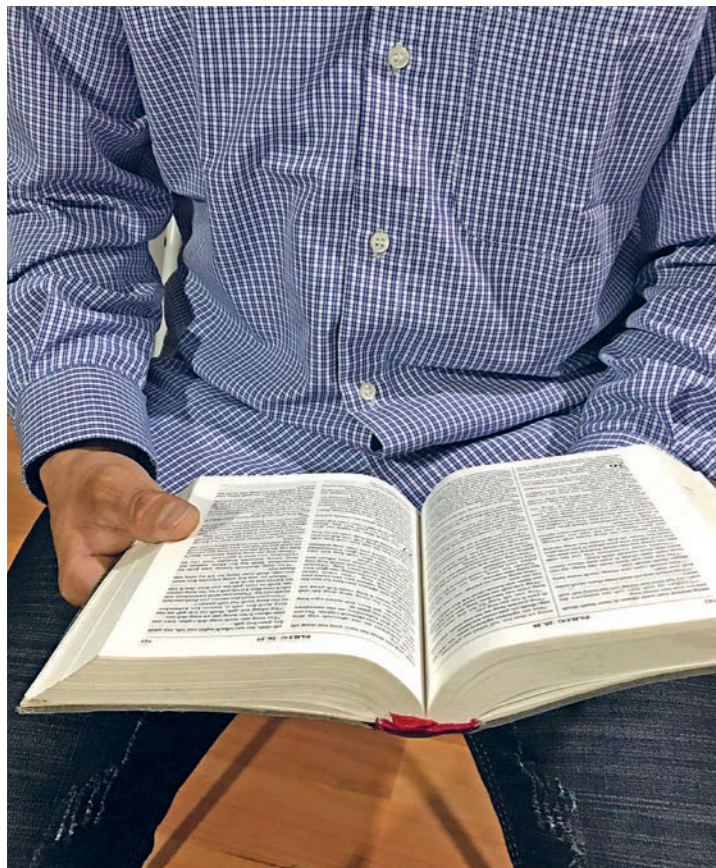
Vi må fortsette å stå solidarisk med våre trossøsken. Vi må løfte deres sak frem for våre myndigheter – og frem for Vår Herre i bønn.

Ed Brown

Generalsekretær

Synspunkter på lederen?
Send dem til ecb@stefanus.no

«Nam» kom til tro på Jesus, rev alteret for forfedrenes ånder og ble jaget hjemmefra.

REV HUS- ALTERET, BLE JAGET HJEMMEFRA

Da han rev husalteret og sluttet å ofre dyreblod til forfedrenes ånder, ble han kastet på dør. Faren regnet sin egen sønn som død.

TEKST: JOHANNES MORKEN, VIETNAM

» Han ber om forbønn for en fremtid han ikke kjenner.

«Nam» tilhører hmong-folket og kommer fra en provins i nordvest. Her er troen innvevd i alt. «Nams» far ble rasende fordi sønnen ikke ville ta seg av ham ved å ofre dyreblod til hans og forfedrenes ånder. Fedredyrking er eldreomsorg i det hinsidige.

Å bli drevet fra hus og hjem innebar at «Nam» mistet sitt levebrød som bonde. Hmong-folket er et dyktig jordbruksfolk. Han måtte dyrke opp en ny liten gård, høyere oppe i fjellet.

«Som en død»

Da hans bror kom i militæret og fikk tilbud om medlemskap i kommunistpartiet, fikk «Nam» nytt press. Dersom han ikke forlot den nye religionen, ville hans bror bli nektet partimedlemskap. «Nam» dro hjem. Etter press bygde han opp igjen alteret.

Men da faren ville ha ham med på alt sønnen hadde sagt nei til etter at han brøt med forfedre-troen, som drikking av alkohol, forstod «Nam» at han måtte bryte for godt. For andre gang sendte han alteret på bålet.

Faren var like kompromissløs.

– Han så på meg som død, sier «Nam». Han, kona og de to barna – som i dag er 9 og 6 - stod uten hus og levebrød for andre gang. «Nam» og familien har fått hjelp av kirkesamfunnet til vår partner i Vietnam, pastor Steve, til å skaffe seg en ny gård i utkanten av landsbyen. Nå har «Nam» bare ett år igjen av deltidsutdanningen hos vår partner til han er ferdig utdannet pastor.

– Nå kan ikke min far stoppe meg. Nå er jeg fri.

Politiet kom

«Ceo» (33) kom til tro på Gud i 2012. Også han rev husalteret. Et møte høsten 2013 ble brutt opp av politiet. Det var, fortalte politiet, ikke lov å samles for å be. De konfiskerte bibler og bøker. Juledag kom politiet og forbød julefeiringen. Politifolk har også kommet til cellegrupper og revet ned bilder der det står «Lovpris Gud!». Tre av 100 familier i landsbyen er kristne. «Ceo» sier at han og andre også er blitt fysisk angrepet av politifolk. «Ceo» er

halvveis i den fire år lange deltidsutdanningen som vår partner tilbyr folk som vil innvies til tjeneste.

Når «Ceo» og hans venner kommer til nye landsbyer, er noen åpne for evangeliet, andre er redde for hva politiet vil gjøre dersom de kommer til tro på Jesus.

«Be for oss»

Men det er blitt lettere for hans egen kirke. «Ceo» er glad for at Stefanusalliansens partner har tatt trakasseringsen opp og fått aksept for at de møtes.

– Jeg takker Gud. Men be for oss, sier «Ceo».

Lokale myndigheter skaper ofte problemer i landsbyer der det ikke er troende fra før. De liker ikke en ny tro som bryter med gamle forestillinger. For dem er dyrking av forfedrenes ånder et mye tryggere lim i samfunnet enn en ny tro.

I Vietnam er det altså ikke lov å samles for å utøve religion utenom registrerte kirkebygg. Vår partners menigheter samles i hjem. Når menighetene blir større og mer etablerte, og når hele landsbyer vender om, blir problemene mange steder nå mindre.

Kall

Vietnam har et lappeteppes av etniske minoriteter, både i det sentrale høyland og i fjellområdene i nord. Her finnes både fedredyrking og andre religioner.

«Ang» kom til tro på Jesus og ble kastet på dør. Nå får hun ikke se sine små barn.

med Stefanusalliansens partner har i årtier hatt et kall for å spre evangeliet blant minoritetsfolk. I dag har nettverket flere hundre menigheter blant flere titalls minoriteter. Dette er et misjonsmirakel. Vår partner utdanner lokale og lønner folk til å evangelisere blant sine egne. Evangeliet spres av kirkeplantere på motorsykler og noen ganger til fots, fra landsby til landsby, selv om det bryter med det som er lov.

Vietnams myndigheter som vil beholde makt og holde landet samlet, frykter at religion skal brukes for å styrke separatistbevegelser blant minoritetsfolk. Vår partners nettverk har ikke oppildnet til separatisme, men måtte for noen år siden stenge en bibelskole, som vi støttet, i et område der en slik bevegelse hadde fotfeste.

«Dommedag»

Separatismen gir mange utslag. Da den amerikanske pastoren Harold Camping i 2011 «profeterte» dommedag 21. mai, ble det utnyttet av USA-baserte Hmong Foundation. De oversatte «profetien» til perfekt hmong og spredte et budskap om at hmong-folkets gamle kongedømme nå skulle gjenopprettes. I en provins i nordvest skulle Jesus komme igjen. Bare de som fysisk var der ved Jesu komme, ville bli inkludert.

Mange tusen forlot både hus og jord. Da falskneriet ble åpenbart, stod de ribbet tilbake, langt hjemmefra.

Stefanusalliansens partner rykket tidlig ut med en advarsel til sine ledere og sitt kirkefolk mot den falske profetien. Bare noen ytterst få fra hans nettverk lot seg lokke. Historien viser betydningen av utdanning og av vår partners velorganiserte struktur.

Stefanusalliansens partner satt flere år i fengsel på 70- og 80-tallet. Han har funnet arbeidsmåter som gjør at kirken kan vokse. Men han ber om forbønn for en fremtid han ikke kjenner.

Folk og tro i Vietnam

- Folketall: 95,5 millioner
- Buddhismen står sterkt, særlig i sør.
- 11 prosent hører til «nye» religioner.
- Tilhengere av hoa hoa-buddhisme.
- Katolikker, evangeliske kristne og muslimer.
- Fedredyrking og tilbedelse av guder som beskytter landsbyen eller yrkesgruppen
- Religion ble undertrykt etter at kommunistiske Nord-Vietnam seiret over USA-støttede Sør-Vietnam i Vietnamkrigen.
- Lettere i dag, men etniske minoriteter undertrykkes fortsatt.

UNDER-GRUNNENS BIBELSKULE

Bibelskolen til Stefanusalliansens partner leiger lokale i eit skogholt utanfor ein by sentralt Laos.

– Vi som trur på Gud og Jesus som frelsar, får høyra at vi svik landsbyen vår, seier ein pastorstudent i Laos.

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN, LAOS

Inne i eit skogholt utanfor ein by sentralt i Laos lyder det «Halleluja» frå ei forsamling av 20 bibelskulestudentar. Frimodig deler dei tru og livshistorier.

Det er høgtid. Dei 20 blir innvigde til teneste i huskyrkjer i fattige landsbyar. Dei er ferdige med det første av i

alt fire steg i deltidsutdanninga som om fem-seks år gjer nokre av desse til pastorar. Huskyrkjene deira høyrer til eit veksande uregistrert kyrkjefamfunn som Stefanusalliansen støttar.

Ikkje flagga

Bibelskolen er verken kjend eller godkjend av lokale styresmakter. I Laos er det berre lov å forkynna i kyrkjebygg i godkjende, registrerte kyrkjer, og det er vanskeleg å bli registrert. Difor er dette ein undergrunns bibelskule. Han er ikkje gøymd bort, men det vert heller ikkje flagga.

Hit kjem studentane ei veke om gongen kvar tredje månad. Pastoren som er Stefanusalliansens partner,

skulle gjerne sett at dei kunne vera der to eller kanskje tre veker i strekk, kvar tredje månad. Men studentane klarar ikkje å vera borte meir enn ei veke om gongen frå familie, kyrkje og arbeid på gardane. Eit fullført pastorstudium tek difor 6-7 år.

Utover tenesta i kyrkjelyden, som er støtte frå kyrkjefamfunnet dei tre første åra, livnærer også leiarane i kyrkjene seg av jordbruk.

Jesus

Eit stort bilete av Jesus som den gode hyrde, med logoen til kyrkja og eit bibelvers, heng på veggen. På dei to fremste radene sit studentane, somme unge, nokre har fleire år bak seg. Mennene har på lyse skjorter og slips. Dei fire kvinnene har fargerike drakter. Det er enkle klede, eit teikn på at dei kjem frå fattige landsbyar.

Dei 20 kjem frå tre ulike etniske grupper. Det vert tolka på kryss og tvers. Her lyder også, på ein melodi vi kjenner, men eit språk vi ikkje kjenner, ein song som har løfta norske kristne fellesskap: «Halleluja din er æren, halleluja amen, halleluja din er æren, forny oss igjen.»

” Vi vert truga med å bli kasta ut av landsbyen dersom vi held fast på trua vår.

«Ank» i Laos

Jesus betyr mykje for dei 20 som kneler for forbøn. Mange her har betalt ein pris for trua si. Vi får høyra historier om kristne som har sete natta over i arresten og om naboar som har stole kyr og eigedom. Vi får høyra om politi som ikkje vil gripa inn mot tjuveri: «Din gud kan ta seg av deg!»

Godkjende bygg

I Laos er det berre lov å dela evangeliet i godkjende kyrkjebygg. Desse studentane høyrer til ei kyrkje som fordi den ikkje er registrert, ikkje har kyrkjebygg. Dei møtest i heimane.

Det er forbode å dra til nabolandsbyen for å dela evangeliet og starta nye grupper. Men det er lov å besøka vener. Kyrkjeplantarar – evangelistar – dreg av garde, gjerne på motorsykel, for å dela evangeliet og planta ei kyrkje. Der vegane er uframkomelege, tek dei beina fatt.

Det er undergrunnsverksemd. Slik veks kyrkja.

Tru og identitet

Ei ny tru verkar trugande på identitet og tradisjonelle fellesskap. Lokale styresmakter er urolege for strukturar dei ikkje har kontroll over.

– Be for meg, seier 'Akom'. I landsbyen hans er tre av 42 familiar kristne.

Frå fattige landsbyar kjem kvinner og menn frå tre ulike minoritetar for å gå på bibelskule.

– Vi får høyra at vi som kristne svik landsbyen og at kristendommen er amerikansk, fortel han.

I ein annan landsby gav høvdingen klar beskjed til dei første kristne familiane: Dersom dei heldt fram med å samlast til gudsteneste, ville dei bli kasta ut av landsbyen. Barna kunne få gå på skule, men dei ville ikkje få ta eksamen.

Vi får høyra om overfall, utan at vi har sjanse til å kontrollera opplysningar. Ein bibelskulestudent fortel at han har nekta å la potetene han dyrkar, bli brukte i religiøse seremoniar. Så lenge «Ank» nektar, får han ikkje selja poteter på marknaden.

Hans folk er animistar, som trur at alt i naturen er besjela. Ei ny tru som kastar vrak på denne førestellinga, er ein trussel mot landsbyen som kjenner vern i denne og andre gamle sanningar.

– Vi vert truga med å bli kasta ut av landsbyen dersom vi held fast på trua vår, seier ei kvinne blant pastorstudentane og legg til:

– Be for oss.

Religion og folk i Laos

- Folketal: 6,6 millionar.
- Majoritetsfolket lao tilhøyrer for det meste buddhismen. Cirka halvparten av folket.
- Resten høyrer til minst 48 minoritetsgrupper med ulike typar folkereligion. Mange animistar. Katolikkar og protestantar utgjer kring 2 prosent.
- Utlendingar har forbod mot å driva misjon.
- Alle religiøse organisasjonar må registrera seg hos Laos Front for Nasjonal Konstruksjon.

På «dødsmerkene» i Choung Ek er hovudskallar etter tusenvis av terroroffer utstilte.

DRAP DEI SOM IKKJE TRUDDE PÅ MAKTA

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN,
PHNOM PENH, KAMBODSJA

Då den marxistiske Raude Khmer-geriljaen ville skapa eit idealsamfunn i Kambodsja, gjorde dei makta, Angkar, til guddom – og slo ihel alle som ikkje trudde.

Raude Khmer-geriljaen hadde på 70-talet vakse seg til ei farleg kraft fordi dei kjempa mot det korrupte og USA-støtta styret til general Lon Nol etter eit USA-støtta militærkupp i Kambodsja i mars 1970.

Amerikanske bombefly tok deretter livet av minst 100 000 sivile då USA førte krig mot Nord-Vietnam og mot den sør-vietnamesiske kommunistgeriljaen Viet Cong også på territoriet til Vietnam naboland. Folket i Kambodsja var i 1975 utmatta av borgarkrig og amerikansk teppebombing.

Men det folk i Phnom Penh ikkje visste, var at dei svartkledde Raude Khmer-folka som «frigjorde» byen 17. april 1975, hadde starta terrorstyret ute i jungelen. No var turen komen til byane. Ei ny tidsrekning var innført – det var blitt «År null». Få timar etter at Phnom Penh var teken, vart heile folket jaga ut av byen, friske og alvorleg sjuke, barn og gamle – med det vesle dei fekk med seg. Dei skulle bli bønder og dyrka ris i eit klasselaust idealsamfunn. Legar, lærarar og andre med høgare utdanning skulle utryddast.

Tortursenteret

I Phnom Penh tok Raude Khmer i bruk ein skule for å oppretta tortursenteret S-21, eller Tuol Sleng. Hit kom lastebilar med mistenkte forrædarar. Eg vert fysisk uvel ved å vandra rundt i cellene.

Levande menneske vart tappa tomme for blod til Raude Khmer-krigarane. Minst 17 000 vart torturerte og pinte til dei hadde «tilstått». Så snart tilståinga var signert, venta ein ny lastebil som tok dei til «Dødsmerkene» i Choung Ek, ei mils veg sør for byen. På ein gamal gravplass i ein skog oppretta Raude Khmer ein av kring 20 000 utryddingsleirar, eller «drapsmarker».

Her er hovudskallar utstilte, og her er det hol etter massegraver. Vi går forbi treet der Raude Khmer-folk drap barn ved å slenga dei mot treet. «Frigjerarane» ville gardera seg mot at avkom skulle hemna gravlagde foreldre. Ved ei massegrav fortel ein ung mann, med kroppsspråk, at far og mor hans hamna i ei grav.

Høg musikk frå høgtalarar i eit tre skulle overdøyva døds-skrika.

Dei som seinare grov opp massegravene, fann halshogde Raude Khmer-folk i ei av dei. Raude Khmers paranoide leiar Pol Pot såg fiendar over alt. På slutten av terrorveldet såg han fleire og fleire avvikarar i eigne rekkjer.

Forboden tru

Formelt garanterte grunnlova i «Demokratisk Kampuchea» religionsfridom. Men alle «reaksjonære religionar» vart strengt forbodne. Ein katedral vart knust. Buddhismen vart fjerna som nasjonalreligion. Landets mellom 40 og 60 000 munkar vart sett på som «sosiale parasittar». Ein del blei avretta, alle andre hamna i arbeidsleirar.

Pagodar vart gjorde til tortursenter eller til «sjukehus» – etter at legane var avliva som «avvikarar». Raude Khmer hevda at det ikkje var medisinsk kunnskap, men ideologi som kunne lækja. Men ideologien kunne berre knusa og drepa. I ein pagode som var blitt «sjukestove», «hadde eg mitt første møte med helvete», skriv Rithy Panh i boka «The Elimination».

Han overlevde tvangsarbeidet på landsbygda. Men mor, far, søstrene og resten av familien strauk med.

Raude Khmer kalla statsmakta for Angkar - «Organisasjonen». Ingen leiarar stod fram første året. Inspirert av Angkor-kongane frå stordomstida til khmerfolket frå 1100-talet, vart Angkar gjort til guddom.

» Alle skulle vera like. Men Raude Khmer-krigarane fekk forsyna seg godt før folket svalt ihel.

Lovprising av terror

Den franske misjonæren Francois Ponchaud skreiv boka «Kambodsja år null» i 1977, på norsk året etter. Han var vitne til tvangsmarsjen. Etter at han måtte dra frå landet i juni, hørde Ponchaud systematisk på Raude Khmer-radioen. Der vart det fortalt at folket «tror på Angkar, elsker Angkar og husker Angkars velgjerninger». Det vart proklamert at Angkar «har befridd oss ut fra trelldommen og gjenoppvekket den nasjonale sjel».

For misjonæren var det religiøse språket kjent: «Jeg takker den (Angkar) med høy røst». Og: «Takket være Angkar er hver dag en fest.»

Men det var ikkje fest: «Å kritisere Angkar er en helligbrøde som den nye inkvisisjonen bare kan straffe med døden.»

Risavlingane blei ikkje dobla, slik skrivebordsteori forkynte som sikker veg til velstand. Alle skulle vera like. Men Raude Khmer-krigarane fekk forsyna seg godt før folket svalt ihel under slagord spm dette: «Dersom du ikkje arbeider hardt nok, vil Angkar gjere deg til gjødsel for rismarkene.»

Rithy Panh gravla hundrevis bak ein pagode: «Eg vert heimsøkt av den dumpe lyden av eit lik som slår mot eit anna lik.» →

«Kampuchea» i Noreg

På vel tre og eit halvt år tok Raude Khmer livet av 1,7 millionar, nær femteparten av sitt eige folk.

Raude Khmer tok kontrollen to veker før USA gjorde retrett og evakuerte Sør-Vietnams hovudstad Saigon 30. april 1975. Ein krig med 3 millionar døde vietnamesarar og 60 000 døde amerikanarar var over. Raseriet mot amerikanske napalmbomber og mot USAs støttespelarar var velgrunna.

Raseriet fekk viktige delar av venstresida til lenge å mistru eller jamvel forneakta rapportane om folkemord i Vietnams naboland.

Nær to år etter at folkemordet starta uttrykte SV-landsmøtet i mars 1977 «sin støtte og sympati med Kampuchear folk i kampen for sosialisme og frigjering fra imperialismen». Akkurat då trengde khmer-folket frigjering frå sin eigen masseordar.

I 1976 lydde det i partivisa til SV, Ny Tid: «Ingen massaker i Kampuchea!» Skribenten kalla rapportane i internasjonal presse for «rabiante angrep på det nye Kampuchea» og slo fast at «heldigvis er det bare oppspinn».

I 1978 drog AKP-leiar Pål Steigan i spissen for ein delegasjon på solidaritetsbesøk til Pol Pot. Jorun Gulbrandsen som var leiar i AKP (Raudts forgjengar) i eit tiår frå 1997, har angra på at AKP dyrka Pol Pot som frigjerar – og at dei mistrudd folkemord-historiene som amerikansk propaganda etter Vietnam-krigen.

Men kvifor hadde ikkje AKP lært det minste av venstresosialistisk hyllest av Mao og Raudegardistane i Kina – og av Kulturrevolusjonen som vart avslutta i 1976 med millionar av døde?

Boikotten

Sjølv fekk eg i 1978 koma tett på debatten og sviket. På landsmøtet i Norges Gymnasiastsamband (NGS) fekk eg grunnge forslaget om at innsamlingsaksjonen Operasjon Dagsverk skulle gå til kambodsjsanske flyktningar i Thailand, i regi av Kirkens Nødhjelp. Venstresida karakteriserte folkemord-forteljningane som «imperialisme». OD-prosjektet blei stempla som «reaksjonært».

Pol Pot leia folkemordet. Han døydde før han blei innhenta av retten.

” Eg vert heimsøkt av den dumpe lyden av eit lik som slår mot eit anna lik.

Rithy Panh i boka «The Elimination»

Boikotten vart fronta av Odd Arne Westad i Sosialistisk Ungdom (SU). Han har seinare slått seg opp som internasjonal akademisk – først ved London School of Economics og no på prestisjefulle Harvard i USA.

Intellektuelle Westad veit i dag godt kva som hende med folk flest og med intellektuelle i Kambodsja. Boikottaksjonistane skulda i 1978 på at opplysningane frå «Kampuchea» om «hva som hadde skjedd etter frigjering» var «motstridende».

Men folkemordet var våren 1978 i ferd med å bli grundig dokumentert i internasjonal presse og litteratur. Vi var mange som var med på ei stor internasjonal høyring i Oslo i april 1978. Men Pol Pots «motstridende» versjon var for mange nok. Enno ei stund.

Sommarleiren til SU på Rena vart brukt for å inspirera SU-folk på gymnasa til å gjennomføra ein alternativ innsamlingsaksjon. Det fortel filosofiprofessor Ole Martin Skilleås, som den gongen var leiar i Namsos SU, i ein blogg i 2008. «Med meg som leder samlet vi inn like mye som OD», skriv han og nemner ikkje at prosjektet han boikotta, gjekk til Kambodsja-flyktningar.

Erik Solheim var SU-leiar i 1978. I SV vart han den ivrigaste for å bryta partibanda til autoritære regime bak Jernteppet. Han ville få slutt på at SV-toppar let diktorar som Nicolae Ceausescu i Romania og Kim il-Sung i Nord-Korea spandera betalte ferieturar på SV-toppar. Først då han var blitt SV-leiar i 1987, klarte han å få partiet til å kutta lenka til Nord-Koreas kommunistiske parti. (Sjå eiga sak.)

Folkemordaren i FN

Men mektige politikarar frå ei rekkje andre parti har nok å svara for. Det kambodsjsanske folket blei svike av mange.

Sentrale samfunnstoppar støtta USAs krigføring som altså spreidde død og forderving også til Laos og Kambodsja – utan protestar frå USAs norske støttespelarar. Folkemordet vart stoppa av ein vietnamesisk invasjon ved årsskiftet 1978/79. Invasjonen blei fordømt både av USA og Kina som ikkje tålte det Sovjet-støtta regimet i Hanoi.

Fram til 1993 røysta eit fleirtal i FNs generalforsamling for at folkemordaren Pol Pots folk framleis skulle representera det tyranniserte landet i FN. Noreg var eitt av landa som gjorde som USA ville. I denne perioden hadde vi regjeringar leia av Høgre, med KrFs deltaking, og Ap.

Det lidande kambodsjsanske folket var framleis berre ei brikke.

Pol Pot som heldt fram geriljakrigen, døydde i jungelen i 1998. Først i 2001 blei det nedsett eit kambod-

sjansk FN-støtta tribunal for å straffeforfølgja dei enno attlevande ansvarlege for folkemordet.

Tortursjefen

I cellene i tortursenteret Tuol Sleng ser eg over 40 år gamle blodmerke. Offerer stirer på meg frå veggane. Utstilt torturutstyr fortel om skrekken. Tuol Sleng var «ingenting anna enn tortur og død», skriv Rithy Panh i boka «The Elimination».

Panh, ein kjend filmskapar, intervjuar og filma kommandanten for Tuol Sleng, kamerat Duch medan tortursjefen venta på rettsak og straff.

Kamerat Duch konverterte etter folkemordet til kristendommen og arbeidde i ein evangelisk hjelpeorganisasjon, under nytt namn. Men i 1999 klarte Duch ikkje la vera å introdusera seg for ein journalist i ein landsby vest i landet. Journalisten hadde i årevis, viste det seg, hatt biletet av kamerat Duch i lomma. Duch blei avslørt og stilt til ansvar.

Konverteringa får bli ei sak mellom kommandanten og Vår Herre. Men Duch kan mistenkjast for å ha brukt kristendommen til å koma seg unna oppgjeret. Duch vart i 2010 av tribunalet dømt til 35 års fengsel, med utsikt til å måtta sona berre i 19 år. Etter ein anke vart dommen i 2012 omgjort til livsvarig fengsel. I rettsaka vedgjekk Duch ansvaret for meir enn 12.700 dødsfall i torturriket sitt.

Tortur, drap og latter

I boka «The Elimination» ber Duch om orsaking, men berre for noko. Han framstiller seg som eit terrorisert offer for eit system der alternativet var at han sjølv vart drepen. «Ville du klart deg betre?» spør Duch for å snakka forfatternen over til sitt lag.

«Døden er med meg natt og dag», seier Duch. «Døden er med meg også, men vi er ikkje på same lag», svarar Rithy Panh som sjølv hadde vore berre ei hårsbreidd frå døden: «Torturisten og drapsmannen kan leggja ned macheten. Offeret er aldri fritt.»

Duch vert vist eit bilete av seg sjølv bak ein mikrofon og seier: «Sjå på andletet mitt. Det er ikkje eit trist andlet, det er andletet til ein som ivrig forklarar essensen i språket sitt. Eit språk for drap.»

Duch ler. Ofte. Duch ler når han fortel at han ikkje visste at fangar fekk sterke elektroshokk medan dei låg fastspente på metallsenger i tortursenteret hans.

Mellom latterkulene er Duch likevel klar: «Mr. Rithy, Raude Khmer handla berre om utrydding. Menneskerettar fanst ikkje.»

Når menneske blir «søppel»

Dette kjem i boka «The Elimination» hjerteskerande til uttrykk i forteljinga om ein ni år gamal gut som var fordriven til tvangsarbeid, svolt og død på landsbygda saman med mor si.

Kambodsja

- Monarki.
- Folketal: Ca 15 millionar.
- Vietnams invasjon i desember 1978/ januar 1979 avslutta folkemordet.
- Ny grunnlov i 1993 med demokratiske val og religionsfriheit.
- Buddhismen blei igjen nasjonalreligion.
- Hun Sen har vore statsminister mykje av tida sidan 1985. Han gjer landet meir og meir autoritært. Fengslar og forbyr leiande opposisjonspolitikarar.

Barn vart slengde mot dette treet – med hovudet først.

Raude Khmer handla berre om utrydding. Menneskerettar fanst ikkje.

Kamreat Duch i boka «The Elimination»

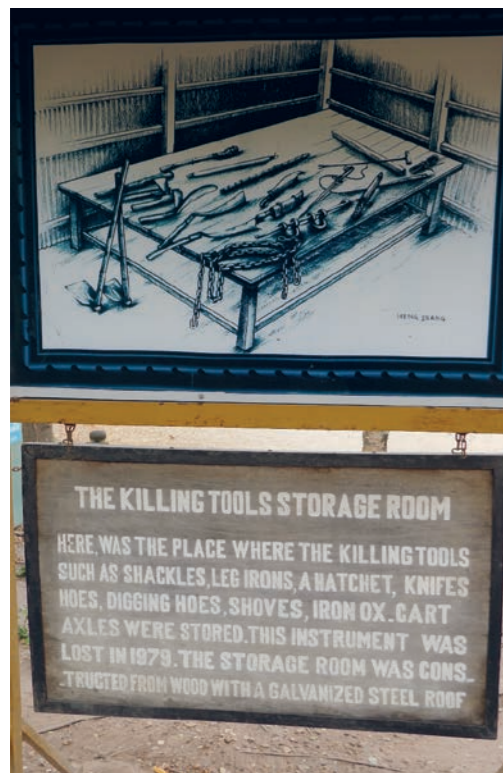
←
Ho vart ein dag teken i å plukka mango til barna sine, utan lov frå Angkar. Niåringen gjekk laus på mora under morgonappellen: «Du er ein fiende av folket! Du har stole mango som høyrer til Angkar. Oppførselen din er borgarleg og skamfull. Du er ein forrædar. Du må straffast av samfunnet.»

Mora tok «sjølvkritikk» for å ha svike revolusjonen. Forfattaren såg henne ikkje etterpå. Når ein niåring kunne falla mora i ryggen i lojalitet til makta, kunne alt skje.

I nazistiske, marxistiske, stalinistiske eller islamistiske system er ein «avvikar» ikkje lenger eit menneske, men «parasittar» og «søppel».

Det er det perverterte menneskesynet når ekstremistisk religion eller ideologi blir brukt for å dyrka «det reine» og den totalitære makta gjer seg sjølv til allmektig guddom.

Torturstyr utstilt i tortursenteret Toul Sleng

‘DERFOR BOIKOTTET VI OD’

– Jeg har forståelse for at vi i Sosialistisk Ungdom i 1978 organiserte et alternativ til Operasjon Dagsverk og at vi ikke ville gjøre noe som brakte oss i allianse med krefte som hadde støttet Vietnamkrigen, sier Erik Solheim til Magasinet Stefanus. Han var leder av SU 1977-1980 og leder i SV 1987-1997.

– Det er lett å være etterpåklok. Ingen skade hadde nok skjedd om OD hadde gått til kambodsjanske flyktninger i Thailand. Men hovedsaken er ikke stridigheter blant gymnasiaster, men at så mange anstendige og gode mennesker så lenge støttet den mest blodige krigen etter 1945. Blant dem var topper fra Høyre, Venstre, KrF og Ap.

– Amerikanske ledere hadde løyet om Indo-Kina i 20 år. At det derfor tok litt tid før folk trodde på redselsmeldingene fra Kambodsja, er forståelig. Pol Pot lukket i tillegg landet så godt han kunne.

– Etter at sannheten ble ettertrykkelig klar rundt 1978-79 endret dette seg. Med Vietnams invasjon i januar 1979 ble all tvil feid til side.

– SV kan kanskje anklages for å ha brukt litt lang tid på å fullt ut forstå forbrytelsene til Pol Pot. Men på 1980-tallet var SV det partiet som var mest mot Røde Khmer.

– De få i Norge som hyllet Pol Pot (stort sett i AKP) er avskyelige, men de hadde liten makt. Det var partier som Høyre, Ap og KrF som sikret at Norge fulgte USA og anerkjente Pol Pot og hans kriminelle gruppe som FN-representant for Kambodsja i et tiår etter at hans forbrytelser var krystallklare, sier Solheim.

FRÅ DØDS-TRUSSEL TIL KYRKJEVEKST

TEKST OG FOTO: JOHANNES MORKEN, KAMBODSJA

Samet frå Pursatprovinsen i Kambodsja fekk kjenna på kroppen skilnaden på ny og gammal tid i Kambodsja.

I 1990 var Folkerepublikken Kambodsja styrt av eit kommunistisk regime som vart innsett av Vietnam etter at landet invaderte Kambodsja og avslutta folkemordet ved årsskiftet 1978/79.

I 1990 vart Samet truga på livet og trakassert av lokale styresmakter i landsbyen sin fordi han evangeliserte og starta kyrkjer. Han måtte rømme til hovudstaden Phnom Penh.

Vende heim

I 1993 fekk det nye Kambodsja ei ny grunnlov med demokratiske val og religionsfridom. No vende Samet heim.

– Regjeringa sa at vi var fri til å tilbe Gud. Vi var berre seks familiar som trudde på Gud i landsbyen vår. Men då eg kom heim, bygde eg ei kyrkje. Den har i dag 100 medlemmar. Seinare har vi bygt tre nye kyrkjer og har 30 cellegrupper.

Kyrkjelydane har nyleg slutta seg til Cambodia Good News Mission som Stefanusalliansens vietnamesiske partner, pastor Steve, har etablert i Kambodsja. Her byggjer dei kyrkjelydar steg for steg, med god teologisk utdanning og leiarutdanning. Den strategien

» Regjeringa sa at vi var fri til å tilbe Gud.

Samet som vende heim i 1993.

Lovsangen lyder på bibelskolen i Chlong.

står i skarp kontrast til vestlege evangelistar som held «krosstog», med svært lita evne til å følgja opp lokale kristne etterpå.

Vi møter Samet på ein bibelskule i byen Chlong i Kratie-provinsen nordaust i Kambodsja, fire timars køyretur eller så frå hovudstaden Phnom Penh. Han er ein av eit tjuetals studentar som har avslutta det første steget i leiaropplæringa. Denne søndagen vert dei innvigde til teneste som «pre-preachers», eller forkynnaraspirantar. Her er det studentar frå fire ulike minoritetar, med kvar sin kultur og kvar sitt språk.

Trusfridom

I Kambodsja er den politiske fridommen under statsminister Hun Sen blitt sterkt innskrenka.

Men trusfridommen er framleis stor. På bibelskolen får vi fritt fotografera.

Vi møter ein tidlegare politimann som bad om å få slutta i yrket for å planta kyrkjer. Sjefen sa først nei sidan han var ei dyktig tenestemann. Så fekk han dela tida si på politiarbeid og kyrkjeplanning.

Ei kvinne fortel at det i avsidesliggjande landsbyar hender at politifolk som ikkje kjenner kyrkja, prøver å stoppa henne. Men etter at ho har forklart seg får ho lov å dela trua og organisera grupper, heilt etter lova.

Pastor Steve tek oss med til jordstykket han har kjøpt som tomt for endå ein bibelskule. Han har planar om å nå ut til nye delar av landet. Han håpar også å kunna starta arbeid blant khmer-folk som flykta til Thailand under folkemordet og som ikkje var blant dei som vende heim etterpå.

– Folk er opne, seier 74-åringen.

STRAFFES FOR SIN KRISTNE TRO

TEKST: STEFANUSALLIANSEN

Tusenvis av kristne hmong og montagnards i Vietnam mangler statsborgerskap.

– Jeg er blitt forfulgt av vietnamesiske myndigheter på grunn av min kristne tro, sier pastor Joseph Vang som tilhører hmong-minoriteten. I dag bor han i USA sammen med flere tusen andre vietnamesiske flyktninger.

Vang forteller at lokale myndigheter presset hele landsbyen hans for å få dem til å oppgi sin kristne tro. Vang og faren flyktet ut i jungelen, der faren døde etter kort tid. Selv ble han tatt og satt fengslet i 9 år. Han klarte senere å komme seg til en flyktningleir i Thailand før han fikk innvilget asyl i USA i 2007.

Uten rettigheter

Stefanusalliansens samarbeidspartner BPSOS anslår at rundt 10 000 kristne fra minoritetene hmong og montagnard (en samlebetegnelse på minoriteter i det sentrale høylandet) står uten statsborgerskap. De fleste stod ovenfor samme skjebnevalg som Joseph Vang: Enten gi opp troen, eller miste sin rett til bosted. Har man ikke registrert bosted i Vietnam, har man heller ikke rett til nasjonalt ID-kort som beviser statsborgerskap.

» Lokale myndigheter presset hele landsbyen for å få dem til å oppgi sin kristne tro. De som nektet, ble kastet ut.

Tusenvis av kristne hmong og montagnards er derfor statsløse i sitt eget land. Uten offentlige dokumenter står de uten rett til utdanning, helsetjenester, arbeid og offentlige tilskudd for fattige. De er uten mulighet til å eie land, få lån i banken eller inngå ekteskap. Vietnams behandling av etniske minoriteter og uregistrerte religiøse grupper fikk nylig hard kritikk i FN.

Mister skolegang

Barn av uregistrerte får som regel ingen fødselsattest og er derfor uten juridiske rettigheter. De kan nektes

Barn av hmong-folk som ikke har statsborgerskap, mister ofte retten til skolegang og ID-papirer. Foto: Gisle Skeie

vitnemål på skolen, hvis de i det hele tatt får delta i undervisningen. H'Yo Bkrong er en minoritetsjente fra det sentrale høylandet. Fordi familien manglet registrering, fikk H'Yo og søsknene aldri gå på skolen. Søsknene pleide å snike seg inn i skolegården for å kikke på barna i klasserommene. H'Yo er nå 20 år. Uten utdanning og ID-papirer må hun trolig følge i familiens fotspor og ta småjobber som lusing av ugress, høsting av kaffebønner og innsamling av tomflasker i nabolaget.

Vietnamesiske myndigheter har lenge systematisk forsøkt å begrense spredningen av kristendom blant minoritetene. Kommunistregimet ser utbredelsen av kristendom som en trussel for nasjonal sikkerhet og for deres egen maktposisjon. Selv om regimet har vist noen tegn til å ta tak i problemet rundt mangel på statsborgerskap, blir minoritetene fremdeles diskriminert på grunn av religion. En ny religionslov fra 2018 kriminaliserer uregistrerte trossamfunn. Mange hmong og montagnards tvinges til å forlate sine kristne husmenigheter og lever under press fra myndighetene.

På flukt

Politikken om å tvinge kristne til å frasi seg sin tro, sendte flere tusen hmong fra nordvest på flukt til det sentrale høylandet i sør, eller over grensene til Kina, Laos, Myanmar eller Thailand. Fremdeles kommer flyktninger fra hmong- og montagnard-minoritetene til Kambodsja og Thailand for å søke asyl hos FN. Med Vietnams fortsatte diskriminering, som holder etniske og religiøse minoriteter nede i fattigdom, er det få tegn til endring.

Arrestert for blasfemi

PAKISTAN

Stephen Masih (38), en psykisk utviklingshemmet kristen i Pakistan, er arrestert og anklaget for blasfemi.

Hans eldre bror Francis Masih forteller at en muslimsk nabo 11. mars tok seg inn Masihs hjem i Imranpura, Wadiala, Sialkot District. Naboen skal ha slått 38-åringen og anklaget ham for å snakke nedsettende om profeten Muhammed.

– Stephen Masih er uskyldig og utsatt for falske anklager, sier Sajid Christopher Paul i Human Friends Organization (HFO), Stefanusalliansens partner.

Stephen Masih tilhører en pinsekirke. Han ble innblandet i en noe opphetet diskusjon med en kristen svoger om faste og bønn i fastetiden da Stephen Masih skal ha blitt høyroestet.

Da kom altså naboen inn i huset.

– Vi fortalte naboen at det var galt av ham å blande seg inn i en familiediskusjon. Men naboen ble sint og begynte å rope og beskyldte Stephen for blasfemi, sier mannens bror, Francis Masih, til Morning Star News.

Politiet tok Stephen Masih vekk fra mobben. Nå er han arrestert og siktet for blasfemi.

– Familien hans frykter for hans liv, sier Sajid Christopher Paul, leder i HFO som støtter familien humanitært. HFO-lederen har tatt familien med til et møte med ministeren for menneskeretter og minoriteter.

www.stefanus.no, 22. mars

Stephen Masihs familie er redd for hans liv.

Politiet bortførte pastor

MALAYSIA

Malaysias menneskerettighetskommissjon har konkludert med at en spesialstyrke i politiet var ansvarlig for at pastor Raymond Koh forsvant i 2017. Statsministeren fortalte journalister onsdag 3. april at regjeringen vil undersøke bortføringen av pastoren og bortføringen av en sjaia-muslimsk veldedighetsleder i 2016, dersom det viser seg at komiteens konklusjoner holder stikk. *Christian Solidarity Worldwide*, 4. april

Buddhisttempel ødelegges

KINA

Et mer enn 1000 år gammelt buddhistisk tempel i Shanxi-provinsen i Kina rammes av trakassering av kinesiske myndigheter. Munkene utsettes for mer statlig kontroll. Templet ble bygget mellom det syvende og tiende århundre. Det ble skadet under Kulturrevolusjonen, men gjenoppbygget. Nå trues templet av av myndighetene. I 2017 krevde myndighetene at templet skulle reduseres, og tre bygninger er ødelagt. Tilbake står bare det opprinnelige, eldgamle templet. Buddhismen er en av de fem godkjente religionene i Kina. *Bitter Winter*, 7. april

Denne bygningen på Shengquan-templet er nå revet. Foto: Bitter Winter

Protest mot tvangsekteskap

PAKISTAN

Human Friends Organization (HFO) arrangerte 30. mars en demonstrasjon foran Provinsforsamlingen i Lahore i Pakistan, mot tvangskonvertering og tvangsekteskap av hinduistiske og kristne jenter. Demonstrasjonen ble arrangert sammen med andre organisasjoner og menneskerettighetsforkjempere. Demonstrantene krevde konstitusjonell beskyttelse av religiøse minoriteter. Hundrevis av kristne og hinduistiske kvinner og jenter blir hvert år bortført, tvangskonvertert og deretter giftet bort til bortførerne. HFO er Stefanusalliansens partner.

Sajid Christopher Paul stod sentralt i demonstrasjonen med plakaten «Stop forced conversion» («Stopp tvangskonvertering»).

Krever overvåkning

KINA

Kina utvider sin overvåkning for å holde oppsikt med og forfølge borgere. Regjeringen krever at alle som leier ut en leilighet eller annet lokale, må installere overvåkningskamera. Dette rammer blant andre uregistrerte religiøse samfunn. *Bitter Winter*, 8. april

SMUGLER FRØ TIL UNDER- TRYKTE

Wisung fra Nord-Korea så nabo-barna dø av sult. Nå hjelper han Stefanusalliansens partner med å pakke frø som smugles inn til fattige familier i hjemlandet.

TEKST: THEA ELISABETH HAAVET, SEOUL, SØR-KOREA

Frøene plantes i familienes hager, og kan bety forskjell på liv og død for dem som mottar dem og kan dyrke egne grønnsaker.

Wisung er en av rundt 30 000 avhoppere fra Nord-Korea som har klart å komme seg til Sør-Korea. Han forteller at han med sine 174 centimeter var den høyeste mannen i vennegjengen i hjemlandet. Hans far hadde vært i hæren, derfor sultet hans familie ikke.

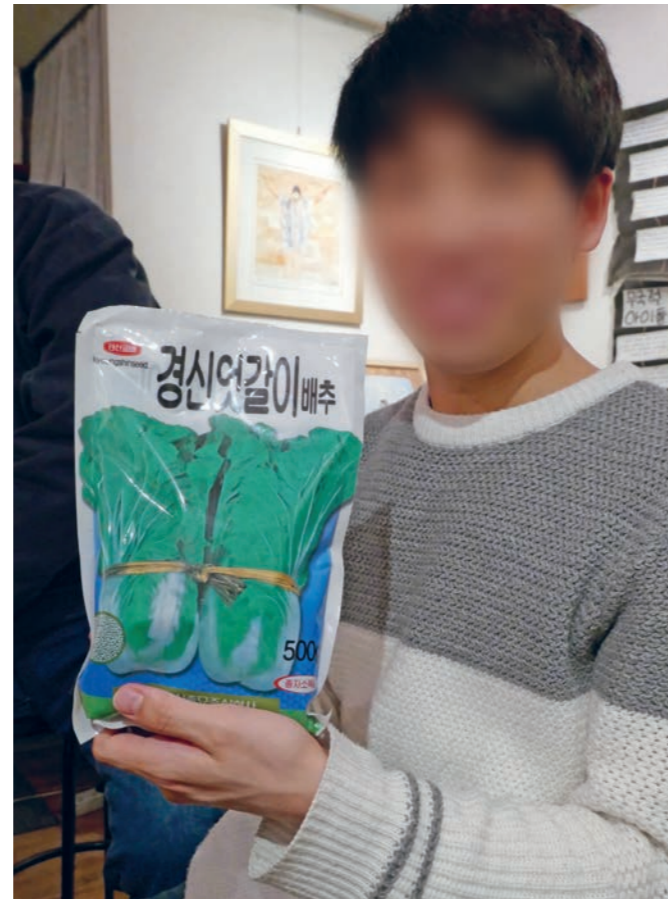
De fleste kameratene hans var under 165 centimeter høye på grunn av underernæring.

– I mai dør mange av sult. Da må dere sende enda flere pakker, sier Wisung, som denne tirsdagen deltar på den ukentlige samlingen der frøene pakkes.

– Om høsten distribuerer myndighetene ris, men bare akkurat nok til å overleve. I januar og februar er det lite igjen, og etter april har de ingenting å spise, forteller

» I 2011 døde to av naboens barn av sult. Alle var så fattige at ingen kunne hjelpe dem.

Wisung, flyktning og frøpakker

Mer enn 500 slike poser med reddikfrø blir til mat for mer enn 500 familier som trues av sult i Nord-Korea. Wisung er med på pakkingen. Av sikkerhetsgrunner har vi gjort ansiktet hans ugjenkjennelig.

den unge avhopperen. Enkelte år er høsten stor og rasjonene litt større, andre år er de enda mindre.

– I 2011 døde to av naboens barn av sult, forteller Wisung.

– Alle var så fattige at ingen kunne hjelpe dem. Å sende inn frø er derfor veldig viktig. De som mottar frøene, kan så hjelpe andre.

Lojale får mest

Rundt bordene i det lille lokalet i Seoul i Sør-Korea sitter både lokale koreanere, studenter, utenlandske arbeidere og flyktninger fra Nord-Korea. I dag pakkes det reddikfrø. Med en skje puttes frøene i bittesmå plastikkposer. På en liten lapp står navnet på frøslaget og plantingsinstruksjoner.

– En full teskje er nok. Det utgjør et par hundre frø, som er mer enn nok for en families lille hage. Og disse vil bli veldig godt tatt imot i Nord-Korea, der de som regnes som mest lojale til Kim-familien får mest mat, forklarer Tim Peters. Han leder Helping Hands Korea, som organiserer frøpakkingen. Peters har i en årrekke vært Stefanusalliansens partner, særlig i arbeidet med å hjelpe nordkoreanske flyktninger gjennom Kina.

– Pakkene med frø blir distribuert til familier i undergrunnskirken i Nord-Korea, men ikke bare til kristne. Vi

prøver å sende dem til de mest sårbare i befolkningen i så stor grad vi kan, sier Peters.

Andre tirsdager pakkes blant annet frø som blir til gulrøtter, kål, mais og spinat.

Frøene når fram

Tim viser små stifter på et nordkoreansk kart. De viser hvor frøene har nådd fram.

– Her ser du Nord-Hamgyoung-provinsen, som har kallenavnet Nord-Koreas Siberia. Det er provinsen hvor mange politiske fanger, inkludert kristne, blir sendt. Vi har også klart å frakte noen sendinger med frø dit. I tillegg til frø, sender vi medisiner som de eldre kristne trenger.

– Hvordan kommer frøene inn i Nord-Korea?

– Det kan jeg ikke gå i detalj om, men vi har en måte å sende dem til Kina på, nær den nordkoreanske grensen. Der tar koreaniske kinesiske kristne over. De har kontakter i den nordkoreanske kirken, sier Tim Peters.

Ville hjelpe

Wisung fikk høre om frøsmuglingen av en venn. Han bestemte seg for å bli med å pakke fordi han var takknemlig for arbeidet Tim Peters gjør. I tillegg ønsket Wisung å lære seg engelsk. Dagens samtaletema er forhandlingene mellom USA, Nord-Korea og Sør-Korea.

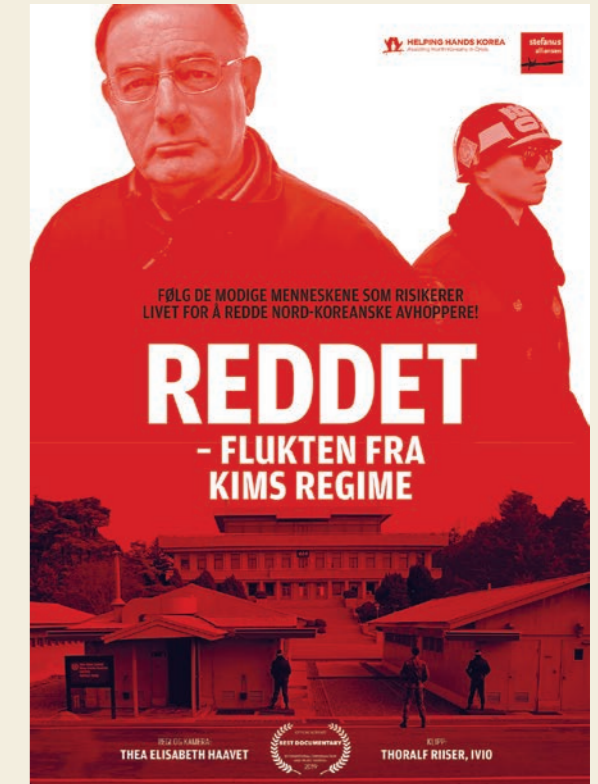
Wisung mener at det nordkoreanske folket selv ikke har et stort håp om endring.

– Det som opptar dem mest er hvem som vil bli tatt av politiet og hva som vil skje hvis de flykter. De har ikke store forventninger om endring eller om gjenforening med Sør-Korea.

Rachel, en av de frivillige som denne tirsdagen pakker reddikfrø, sier:

– 500 familier vil få hver sin av disse pakkene. Så vi ber om at Gud vil tilføre kjærlighet og la frøene gro, slik at det blir mye mat. Og ikke bare det, men at de også vil føle at det er noen som bryr seg om dem og slik føle Guds kjærlighet.

– Jeg ser på dette som et mirakel. Gud har gjort det mulig å sende inn disse frøpakkene til et av verdens mest lukkede land, sier Tim Peters som viser hvor frøpakkene havner.

Filmen om Tim Peters er nominert til beste dokumentar.

NOMINERT TIL BESTE DOKUMENTAR

Filmen «Reddet – flukten fra Kims regime», som handler om Tim Peters arbeid for nordkoreanere, ble nylig nominert til beste dokumentar på International Christian Film and Music Festival. Den skal vises på festivalen i Orlando i begynnelsen av mai.

Filmen som er laget av Thea Haavet i Stefanusalliansen, kan du også se på vår youtube-kanal Stefanus. Les mer om filmen på www.stefanus.no/saved

Ønsker du å vise filmen i din menighet, ta kontakt: post@stefanus.no

Filmen er også med på to andre filmfestivaler i USA: «Inspire Film Festival» i Marietta, Georgia, og «Christian Family Film Festival» i New York.

Fylte kyrkja med håp

Trond og Hanna Vorhaug sang frå «Les Miserable».

Under ein konsert i Eide kirke i Grimstad 2. mars vart det samla inn nær 24 000 kroner til arbeidet Stefanusalliansen støttar i Egypt.

Trond og Hanna Vorhaug gav ein kortversjon av «Les Miserable» som ei gåve på 40-årsdagen til kone og mor Gunborg Elizabeth Vorhaug. Dei hadde med seg Trond Øgren Tellefsen på piano og samarbeidde med Eide menighet. Kyrkjelyden stør frå før arbeidet Stefanusalliansen har i Egypt.

Publikum fekk med heim eit lys frå kurssenteret Anastasia på Anafora, som biskop Thomas har bygd opp.

Ung glød for fred

Impuls i Trondheim samlet 500 unge. Foto: Dan H. Borge

Impulskonferansen i Trondheim første helgen i februar samlet inn 53 000 kroner til Stefanusalliansens arbeid. 300 unge var samlet under temaet «Fred over all forstand». Søndag var det en stor fellesgudstjeneste for flere menigheter. Impuls som er knyttet til Normisjon, vil oppmuntre og utfordre unge til å elske Jesus.

Deler ut mat i Syria

Matutdeling i Aleppo.

Stefanusalliansen støtter hjelpearbeid i Syria gjennom et nettverk av kirker. I 2018 ble det delt ut mat for 120 000 kroner til mennesker på flukt i sitt eget land, i Afrin-regionen, nordvest for storbyen Aleppo. Her er det fortsatt krig, og store skarer på flukt. Tyrkia fordrev for ett år siden kurdiske styrker fra Afrin. Ifølge FNs humanitære samordningsenhet, OCHA, forventes 70 prosent av syrerne som er på flukt i sitt eget land, å bli værende der de for tiden er. Noen av dem vil prøve å bosette seg der de nå er på flukt, flertallet vet ikke hva fremtiden vil bringe.

Sokker og votter for Kairo

I januar fikk Stefanusbarna besøk av Den norske kirkes biskoper.

Den norske kirkes menigheter i Trysil bidro før jul med hjemmestrikede votter, sokker og luer til sitt årlige «Sokke-Vottetre». Inntektene fra siste innsamling – i overkant av 7500 kroner – går til «Stefanusbarne» i Kairo.

Konfirmantar for Egypt

Ivrige konfirmantar gjekk med bøsser for Stefanusalliansen.

For andre året på rad har konfirmantane i Øygarden i Hordaland samla inn pengar til Stefanusalliansen og arbeidet organisasjonen støttar i Egypt. Konfirmantane samla i mars inn 33.600 kroner.

Støtte til ofre for terror

Britt Strandlie Thoresen, styreleder i STL, Erhard Hermansen, leder for Norges Kristne Råd og generalsekretær Ed Brown.

Stefanusalliansens generalsekretær Ed Brown og prosjektkoordinator Elisa Chavez deltok 22. mars i en støttemarkering for de muslimske terrorofrene i Christchurch, New Zealand. Markeringen ble arrangert av Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn (STL) i Oslo. – Dette er en tid for å stå sammen mot ondskapen, sier Brown.

Leder prosjekt om kvinner og trosfrihet

Elisa Chavez.

Elisa Chavez er ansatt som koordinator for et prosjekt om religionsfrihet og likestilling.

Stefanusalliansen er bedt om å gjennomføre en serie ekspertkonferanser i et samarbeid med utenriksdepartementene i Norge og Danmark. Stefanusalliansen får tilskudd som dekker alle utgifter. Dette er en utvidelse av den treårige avtalen med UD.

Prosjektet ble lansert i mars 2019 og skal etter planen ferdigstilles i mars 2020. Ideen er å finne synergier mellom religionsfrihet, likestilling og FNs bærekraftsmål. Den første ekspertkonferansen vil handle om utdanning, fred og rettferdighet, den andre om helse og kampen mot klimaendringer.

Elisa Chavez skal blant annet forberede konferansene og bidra til rapporter etterpå.

Hun kommer fra Røde Kors.

– Min faglige bakgrunn i internasjonal politikk og rettsvitenskap med vekt på menneskerettigheter er relevant. Samtidig var jeg heldig som fikk en praksisplass her som student i 2014. Jeg fikk da innblikk i det viktige arbeidet Stefanusalliansen utretter for beskyttelse av religionsfriheten. Og så er det et utrolig hyggelig arbeidsmiljø her.

Elisa er født og oppvokst i Norge, med et kort opphold i Mexico.

– Jeg har meksikansk far og norsk mor. Det siste tiåret har studier og jobb tatt meg til California, New York, Colombia, Tanzania, Sør-Korea og Myanmar, så «hjem» er blitt så mangt. Men jeg føler meg veldig hjemme i Oslo.

Ny økonomikonsulent

Heidi Natalie Aanensen.

Heidi Natalie Aanensen fra Mandal er ansatt som økonomikonsulent. Hun er ansatt etter at controller Ola Alnæs sluttet i vinter.

– For det meste skal jeg arbeide med de prosjektene Stefanusalliansen har i den treårige samarbeidsavtalen med Utenriksdepartementet.

Ved siden av jobben tar jeg en mastergrad i økonomi og administrasjon. Jeg har vel ett år igjen av studiene.

– Hvorfor vil du jobbe i Stefanusalliansen?

– Jeg har alltid hatt et ønske å jobbe i en organisasjon som gjør noe for å forbedre verden. Å få muligheten til å jobbe i Stefanusalliansen er veldig gøy og spennende.

Gunnar Grønlund har filmkurs på Anafora i Egypt.

VIDEO FOR TROSFRIHET

Jeg heter Gunnar Grønlund (64). Jeg ble kjent med to i Stefanusalliansen på et kurs jeg holdt for et par år siden. Det førte til at jeg selv engasjerte meg frivillig i organisasjonen. Jeg er blitt involvert i videoredigering, manusarbeid for filmprosjekt og intern opplæring.

Til daglig jobber jeg med opplæring i videjournalistikk i NRK. Som journalist og fotograf gjennom mange år, er ikke menneskerettigheter eller trosfrihet uvanlige tema. Spesielt har jeg vært med og dekket slike saker gjennom arbeidet med TV-aksjonen. Llikevel føles det annerledes når jeg nå utfordres som en del av hjelpearbeidet.

Jeg har vært med Stefanusalliansen og sett prosjekter i Libanon, Egypt og Irak. I tillegg til å filme, har jeg undervist lokale medarbeidere i to av prosjektene.

I dag har nær sagt alle et brukbart kamera i mobilen sin, og med litt opplæring kan de fortelle om hverdagen. Den handler dessverre ofte om undertrykking og lidelse.

Jeg opplever det meningsfylt å formidle historiene slik at mennesker som har det vondt, blir sett og hørt. Her hjemme har jeg fortalt videre om mine opplevelser i Stefanusalliansen både på jobben, og i min lokale menighet i Oslo.

Hilsen Gunnar Grønlund, Oslo

1

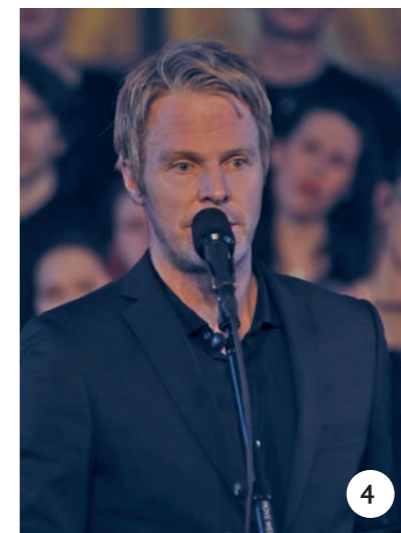

2

**MEKTIG
OM
LIDELSE
OG GLEDE**

3

4

5

6

7

Responsen på «Gåten om korset» har vært overveldende. Flere konsertsteder var fylt til randen.

TEKST: GISLE SKEIE FOTO: HANS JØRGEN HJEMDAL, ERIK A. BECHENSTEN OG CHRISTINE GRIPSGÅRD LUNGA.

Duen Garness har skrevet musikken og Jostein Ørum tekstene til «Gåten om korset – en påskekoncert». I de 14 sangene flettes påskefortellingen sammen med den lidende kirke og med vår egen tro i dag.

Før påske ble det gjennomført en omfattende turné med konserter i Kristiansand, Oslo (Holmlia og Storsalen), Hamar, Bergen (Skjold og Knarvik), Stord, Haugesund, Ålgård og Grimstad. Stefanusalliansen var oppdragsgiver og arrangør.

Mange har uttrykt at de setter pris på at musikken og tekstene tar oss med inn i lidelsen – til korset, graven og mørket – og at gleden og lyset fra den tomme graven dermed skinner enda sterkere.

«Sammenhengen mellom påskeevangeliet og den lidende kirke ble tydelig på en måte jeg aldri har tenkt over før», var det en som sa. «Jeg har aldri følt meg nærmere himmelen», sa en annen.

Et kor fra Bibelskolen i Grimstad var med. Bandet bestod av Christer Slaaen, Thomas Gallatin og Ruben Fredheim Oma.

Vi i Stefanusalliansen er svært glade for den gode mottakelsen «Gåten om korset» har fått, og vi er dypt takknemlige til alle involverte – ikke minst til dem som kom på konsertene og bidro til å gjøre dette til en meningsfylt og stor opplevelse.

Trolig vil sangene fra «Gåten om korset» bli innspilt. Ingenting er bestemt med tanke på nye konserter, men «Gåten om korset» har kommet for å bli.

1 Vakker lyssetting satte sitt særpreg på hvert enkelt kirkerom. 2 Sterke opplevelser i Storsalen i Oslo. 3 Inge-lin Reigstad Norheim og Hildegunn Garnes Reigstad i Garness sang seg inn i folks hjerter. 4 Tekstforfatter Jostein Ørum leste egne mellomtekster under de fleste konsertene. 5 Musikkstudenter fra Bibelskolen i Grimstad bidro med korsang, solosang, saksofon og rigging. 6 Kuppelen i Holmlia kirke var perfekt for lysdesignet. 7 Et særdeles samspilt ensemble. Her er Garness, kor og band i Skjold kirke.

LES MER, SE FLERE BILDER

Les hva anmeldere har skrevet og få med deg artikkelen: «Ingen åndelig feelgood på langfredag og på Mar Mattai.» www.stefanus.no

BRAUT OPP BØNEMØTE

Det er sterk vekst i hatefulle angrep mot kristne og muslimar i India, viser ferske rapportar.

TEKST: JOHANNES MORKEN

Rapporten «We are Indians too» kjem frå Open Doors og summerer opp den sterke veksten i angrep på minoritetar i India frå 2014 til 2018.

I 2014 kom det hindunasjonalistiske partiet BJP på ny til makta i India, og det fyrte opp ekstreme hindunasjonalistar som angrip både muslimar, kristne og kastelause dalitar. Ein hindunasjonalist meiner, enkelt forklart, at for å vera ein god indar, må du vera hindu. Dei ekstreme utgåvene av denne ideologien grip til hat og vald mot minoritetar.

Biblar og songbøker blei brende då ekstremistar øydela eit bønemøte. Foto: CSW

Dei to første månadane i år blei det rapportert 77 hatefulle episodar retta mot kristne, mot 49 i same periode i fjor. Det fortel ein rapport frå The Evangelical Fellowship of India (EFI). Tala inkluderer mord på to kristne i februar – i Odisha og Chhattisgarh.

– Vi har grunn til å tro at begge vart drept på grunn av trua si, seier Vijayesh Lal, generalsekretær for EFI, til Morning Star News.

Verre

Av dei 77 angrepa fann 16 stad i Tamil Nadu, 12 i Uttar Pradesh, seks i Maharashtra og fem i Chhattisgarh. Fire andre delstatar hadde fire saker kvar, overraskande nok også Kerala som er den klart beste delstaten for kristne i India.

Til samanlikning vart det dokumentert 50 tilfelle i januar og februar i 2017.

» Inntrengjarane tok tak i pastorfaren og klaga på høg lyd. Dei byrja å banka han opp.

I eit angrep i Uttar Pradesh forstyrta kvinnelege politibetjentar 13. januar ei gudsteneste og arresterte fire kvinner og to menn. På politistasjonen vart den kvinnelege pastoren, Sindhu Bharti, slegen medvitslaus.

Det er rapportert om nye angrep i mars. Eit bønemøte i ein heim i Tamil Nadu blei forstyrta av hindunasjonalistar 19. mars. Inntrengjarane brende biblar, traktatar og songbøker. Eit anna bønemøte vart om lag samstundes brote opp av politifolk i den same delstaten.

Angreip faren hennar

Indiske Priscila Robert veit godt kva det er å vera indisk kristen under angrep. Priscila som for tida bur i Noreg, følgjer utviklinga i India med uro. Ho er redd at mange saker ikkje vert rapporterte, av frykt.

Faren er pinsepastor i storbyen Mumbai. I 2001 kom ytterleggående hinduar frå nabolaget inn i gudstenesta i eit klasserom. Priscila var 12 år. Inntrengjarane klaga på høg lyd. Dei byrja å banka faren hennar. Andre fekk berga pastoren vekk. Beskjeden frå inntrengjarane var klar: «Det er ikkje lov å ha gudsteneste her.»

Gudstenesta blei flytta til ein annan skule der fleire kyrkjelydar hadde samlingane sine. Det var tryggare.

BJP-makt

Angrepet skjedde medan partiet BJP hadde makta sist. Etter å ha tapt eit val til Kongresspartiet, kom BJP tilbake til makta i 2014. Det gav ny vekst i angrep på kristne og muslimar. Val til ny nasjonalforsamling vert avvikla i april og første delen av mai.

– Eg håpar BJP taper, seier Priscila Robert.

I mange land blir mennesker undertrykt for sin tro. De trenger støtte, oppmuntring og forbønn.

INGEN SKAL STÅ ALENE UNDER FORFØLGELSE!

Ditt engasjement er viktig!
Du kan:

BE

for mennesker, kirker, land og partnere. Få aktuelle bønneemner på e-post (ukentlig) eller i Magasinet Stefanus.

PROTESTERE

mot uretten sammen med over 5 000 appellvenner. Signer appellen med sms, så sender vi et appellbrev på dine vegne. Send sms ROP til 2377 (kr 20,- per appell).

GI

en gave. Støtten fra engasjerte givere er hovedinntektskilden til arbeidet for forfulgte kristne og trosfrihet for alle.

ENGASJERE

din menighet gjennom appelltjeneste, avtale om misjonsprosjekt, gudstjenester og opplegg for barn og ungdom.

LESE

vårt aktualitetsblad Magasinet Stefanus, som utgives syv ganger i året. Abonnementet er gratis. Bli abonnent – send sms MAGASIN til 2377.

Mer info og påmelding:

www.stefanus.no

TAKK!

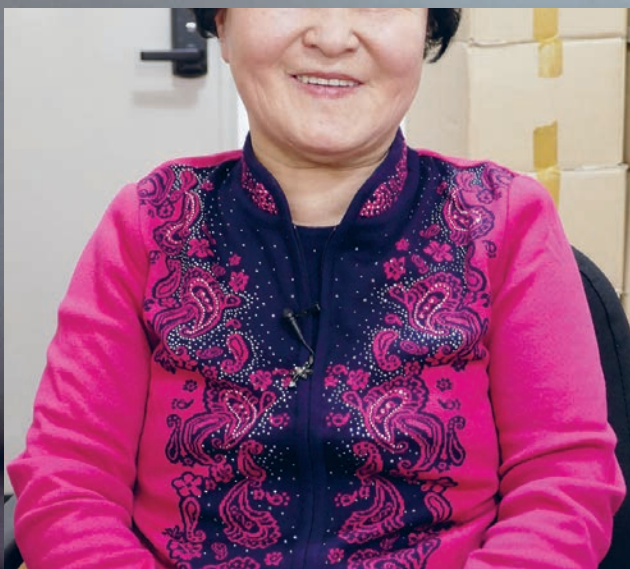
Dine gaver til arbeidet i Nord-Korea gikk i 2018 blant annet til dette:

11 500

måltider mat ble smuglet inn til sultende mennesker i et avsidesliggende og utsatt område i Nord-Korea.

29

nordkoreanske flyktninger ble reddet ut av livsfare i Kina som en direkte konsekvens av dine gaver. Dette var desperate besteforeldre med barnebarn, menn og kvinner med barn. Vår partner reddet tilsammen 108 flyktninger.

På giroen bak: Les om den nordkoreanske avhopperen Dae og det farefulle livet som hemmelig kristen i Nord-Korea.